

Παρέα με τους Ιππόκαμπους

Κείμενο-Φωτό: Κώστας Λαδάς

✘ Ο ιππόκαμπος είναι ίσως το συναρπαστικότερο και πιο περίεργο ζώο που υπάρχει, ώστε πολλοί άνθρωποι να πιστεύουν ότι είναι ένα μυθικό πλάσμα. Πολλοί παλιότεροι βιολόγοι είχαν τόσο μπερδευτεί με αυτό τον οργανισμό που τον ονόμασαν Ιππόκαμπο (ίππος = άλογο, κάμπος < κάμπη = θαλάσσιο τέρας).

Ο Ιππόκαμπος ανήκει στο ομώνυμο γένος των ιχθύων, της οικογένειας των συγναθιδών, της κλάσης των ακτινοπτερυγιών και συναντάται στα παράλια, στις Βόρειες θάλασσες, στη Μεσόγειο, σε θερμές περιοχές του Ατλαντικού και στον Ειρηνικό.

Υπάρχουν περίπου 35 είδη σε όλο τον κόσμο, αν και οι επιστήμονες πιστεύουν πως ίσως υπάρχουν περισσότερα από 50 είδη.

Εξ όψεως ο ιππόκαμπος είναι ένας συνδυασμός ζώων αφού έχει το κεφάλι ενός αλόγου, την ουρά του πιθήκου, τη θήκη του καγκουρό, το σκληρό εξωτερικό σκελετό ενός εντόμου, και τα ανεξάρτητα κινούμενα μάτια του χαμαιλέοντα. Είναι επίσης γνωστό ότι αλλάζει το χρώμα του με τέτοια ευκολία και σε τόσες ποικιλίες που θα τον ζήλευε ακόμα και ο χαμαιλέοντας. Τον ονομάζουν και "Αλογάκι της θάλασσας" από το χαρακτηριστικό του κεφάλι που μοιάζει με άλογο.

Οι αρχαίοι συγγραφείς απέδιδαν στον ιππόκαμπο θεραπευτικές ιδιότητες σε αντίθεση με τον Αιλιανό που θεωρούσε πως το κρέας του ιππόκαμπου ήταν δηλητηριώδες.

Οι ιππόκαμποι της Μεσογείου (*Hippocampus guttulatus* και *Hippocampus hippocampus*) συνήθως βρίσκονται σε ρηχά νερά με άφθονη βλάστηση, το συνηθέστερο χρώμα τους είναι φαιοπράσινο στην ράχη με ασπρόμαυρες κηλίδες και ανοιχτόχρωμος στην κοιλιά, αλλά προσαρμόζεται ανάλογα με το χρώμα του περιβάλλοντος στο οποίο ζει, καλά καμουφλαρισμένος και πιασμένος από τα φύκια και την θαλάσσια βλάστηση. Τρέφεται με μικροσκοπικά οστρακοειδή, πλαγκτόν και προνύμφες ψαριών.

Ενδιαφέρον μεγάλο παρουσιάζει η ιδιόρρυθμη ζωοτοκία του, καθώς είναι το μοναδικό ζώο που κυοφορεί το αρσενικό και για αυτό τον λόγο έχει κάτω από την κοιλιακή χώρα έναν ειδικό επωαστικό σάκο, ο οποίος δεν υπάρχει στα θηλυκά κάνοντας έτσι την αναγνώριση του φύλλου πολύ εύκολη υπόθεση.

Την εποχή της αναπαραγωγής η θηλυκή βάζει τα αυγά στην κοιλιά του αρσενικού ο οποίος και τα επωάζει από 2 έως 6 εβδομάδες, ανάλογα με το είδος! Όταν πλέον είναι έτοιμα να εξέλθουν από την κοιλιά, το αρσενικό πιάνεται από κάποιο σταθερό κλαδί ή φύκι και με αργούς ρυθμούς ξεκινάει την γέννα, με τα μικρά που βγαίνουν να είναι έτοιμα σχηματισμένα άτομα.

Έχουν μόνο ένα σύντροφο για όλη τους την ζωή, αν και μια έρευνα Αυστραλών επιστημόνων ισχυρίζεται πως συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο, όπως δείχνει το άρθρο στην εφημερίδα Έθνος!

"πηγή: <http://www.ethnos.gr>: Αυστραλοί επιστήμονες κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι ιππόκαμποι, το μοναδικό ζώο του οποίου κυοφορεί το αρσενικό είναι άστατοι, ομοφυλόφιλοι και με έκλυτο βίο. Μελετώντας τη σεξουαλική συμπεριφορά 90 ιππόκαμπων τριών διαφορετικών ειδών, κατέγραψαν 3.168 σεξουαλικές συναναστροφές, από τις οποίες το 37% ήταν ομοφυλοφιλικές. Οσο για την «κοιλίτσα», φαίνεται όχι μόνο να αρέσει στους ιππόκαμπους, αλλά και να παίζει τον πιο σημαντικό ρόλο στην εμφάνιση του ζώου. Οι ιππόκαμποι με τη μεγαλύτερη κοιλιά είναι εκείνοι που προσελκύουν τους περισσότερους ερωτικούς συντρόφους και, μάλιστα, φλερτάρουν με θηλυκά και

αρσενικά πολλές φορές την ημέρα. «Η σεξουαλική δραστηριότητα και με αρσενικά και με θηλυκά προκάλεσε σοκ σε πολλούς από εμάς που ασχολούμαστε με τους ιππόκαμπους», σχολίασε ο Π. Μπάλιμωρ του Κέντρου Θαλάσσιας Ζωής."

Δεν είναι καθόλου καλός κολυμβητής, λόγω της όρθιας στάσης που κολυμπάει, διανύοντας έτσι πολύ μικρές αποστάσεις. Έχει ένα μικρό ραχιαίο πτερύγιο και δυο πλευρικά σχεδόν στην βάση του λαιμού του, με τα οποία καταφέρνει να διανύσει περίπου 15 εκατοστά το λεπτό, γι' αυτό και αναγκάζεται να περνάει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του πιασμένος με την ουρά του σε λεπτά κλαδάκια και φύκια.

Όποιος προσπάθησε να εντοπίσει για πρώτη φορά αυτόν τον ειδικό του καμουφλάζ, σίγουρα θα απογοητεύτηκε από τις αποτυχημένες προσπάθειες ακόμα και αν στεκόταν ακριβώς μπροστά του. Πιο εύκολος είναι ο εντοπισμός του κατά την διάρκεια νυχτερινής κατάδυσης και αυτό λόγω των ματιών του που θα γυαλίσουν λίγο στο πέρασμα του φακού μας, προδίδοντας έτσι την θέση του. Γίνεται ένα με τον περιβάλλοντα χώρο, άλλες πάλι φορές ξαπλωμένος σε μικρές εσοχές του βυθού ακίνητος σαν μικρό σκουπίδι και άλλες τεντωμένος ώστε να μοιάζει με ένα κομμάτι ξύλο που το παρασύρει το ρεύμα. Οι περισσότερες εμφανίσεις του πάντως γίνονται όταν δεν υπάρχει έντονο ρεύμα.

Από την στιγμή που θα τον εντοπίσουμε πρέπει να γνωρίζουμε πως χρειάζεται μεγάλη προσοχή κατά την προσέγγιση μας. Δεν τον αγγίζουμε και προσέχουμε πολύ πως ακουμπάμε στον βυθό γιατί εκεί κοντά υπάρχει και το ταίρι του.

Ντροπαλός από την φύση του θα μας γυρνάει διαρκώς την πλάτη και όσο και αν προσπαθούμε να τον κοιτάξουμε από το πλάι δεν θα το καταφέρουμε αν δεν του δώσουμε τον απαραίτητο χρόνο να μας εμπιστευθεί και να ποζάρει από μόνος του. Έχοντας την δυνατότητα να τον παρατηρήσουμε από πολύ κοντά θα εκπλαγούμε με το εκφραστικό του κοίταγμα, με την συχνότητα και ταχύτητα που κινείται το ραχιαίο του πτερύγιο αλλά και με τον τρόπο που αλλάζει χρωματισμούς ανάλογα με το χρώμα του βυθού που διανύει εκείνη την στιγμή!

Δυστυχώς η ζήτηση των ιππόκαμπων στην αγορά Παραδοσιακής Κινέζικης Ιατρικής σε συνδυασμό με την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος συνέβαλε στο να βρεθεί ο ιππόκαμπος στη σημερινή δύσκολη θέση του απειλούμενου είδους. Αρκετά από τα είδη είναι καταγεγραμμένα στην Κόκκινη Λίστα Απειλούμενων Ζώων του IUCN, ως είδη υπό εξαφάνιση. Και τα δύο είδη ιππόκαμπων της Μεσογείου (*H. hippocampus* και *H. guttulatus*) έχουν χαρακτηριστεί ως απειλούμενα, για τα οποία απαιτείται αυστηρή προστασία και προστατεύονται από τη Σύμβαση της Βέρνης.

Τα τελευταία δυο χρόνια έχουν εμφανιστεί αρκετοί ιππόκαμποι σε περιοχές της Αττικής σε σημεία που παλαιότερα δεν υπήρχαν, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει πως υπάρχει ανάκαμψη του πληθυσμού τους, αφού από επιστημονικής πλευράς δεν μπορούμε να το τεκμηριώσουμε. Μπορούμε όμως να προστατεύσουμε αυτό το παράξενο και υπέροχο πλάσμα από την εξαφάνιση, αν αφυπνίσουμε την οικολογική μας συνείδηση μεταδίδοντας την και στις επόμενες γενιές, προτρέποντας κάθε φορά τον διχτυάρη να αφήνει πίσω στην θάλασσα όποιον ιππόκαμπο πιαστεί στα δίχτυα του και τους ανθρώπους να μην τον ζητάνε για στολίδι, αγοράζοντας τον από τους καλοκαιρινούς υπαίθριους πάγκους. Ίσως με αυτόν τον τρόπο σε μερικά χρόνια οι συναντήσεις μας μαζί του να είναι πολύ

συχνές!